

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Petra Sedláka a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobkyně: **B. M.**, zastoupené JUDr. Janem Šafrou, advokátem se sídlem Revoluční 8, Praha 1, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2012, čj. S-MHMP 773062/2012, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 9. 2014, čj. 10 A 144/2012 – 59,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Úřad městské části Prahy 13, odboru osobních dokladů a evidence obyvatel, rozhodnutím ze dne 12. 4. 2012, čj. OODEO/S/P13-10416-44,45/OP-2012, zrušil údaj o trvalém pobytu žalobkyně na adrese P. 5, B. 2013/7.

[2] Žalobkyně podala proti uvedenému rozhodnutí odvolání, o kterém žalovaný rozhodl rozhodnutím ze dne 2. 7. 2012, čj. S-MHMP 773062/2012 tak, že zamítl odvolání a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil.

II.

[3] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze. Městský soud žalobu zamítl přezkoumávaným rozhodnutím.

[4] Městský soud nejprve shrnul dosavadní průběh řízení a obsah správního spisu. Jednotlivé žalobní námitky neshledal jako důvodné a uvedl, že údaj o trvalém pobytu je pouze evidenčním údajem a nezakládá sám o sobě žádné právo ke stavbě, ve které je občan k trvalému pobytu přihlášen. Na základě § 12 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, shrnul tři předpoklady pro zrušení údaje o místě trvalého pobytu a těmito podmínkami se dále zabýval. Konstatoval, že jsou naplněny všechny předpoklady pro zrušení údaje o místě trvalého pobytu.

[5] Závěrem městský soud jednak zdůvodnil, proč nevyhověl návrhu žalobce na doplnění dokazování, a jednak neshledal procesní pochybení správního orgánu prvního stupně, který nevydal rozhodnutí ve stanovené lhůtě.

III.

[6] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodu § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V první kasační námitce s odkazem na judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu namítla stěžovatelka nepřezkoumatelnost přezkoumávaného rozhodnutí, neboť se městský soud nezabýval, resp. dostatečně v odůvodnění nevypořádal námitku absolutní neplatnosti kupní smlouvy mezi Hlavním městem Prahou a Bytovým družstvem B. pro rozpor se zákonem, neboť stěžovatelce nebyla ze strany původního vlastníka bytové jednotky učiněna nabídka prodeje ve smyslu § 22 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb.

[7] V druhé kasační námitce namítla stěžovatelka zkrácení svých procesních práv, neboť městský soud nevyhověl návrhu stěžovatelky na odročení jednání za účelem doplnění důkazních návrhů.

[8] Ve třetí kasační námitce stěžovatelka namítla, že její bývalý manžel byl v době smrti přihlášen k trvalému pobytu na adrese P., B. 2013, což vyplývá z úmrtního listu.

[9] Ve čtvrté kasační námitce namítla stěžovatelka, že městský soud v rozporu s jejím důkazním návrhem nedoplnil dokazování k tvrzením stěžovatelky o neplatnosti kupní smlouvy uzavřené mezi Hlavním městem Prahou a Bytovým družstvem B., což považovala stěžovatelka za vadu řízení před městským soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí.

IV.

[10] Žalovaný ve vyjádření uvedl, že kasační stížnost neobsahuje nic jiného než žaloba samotná, a odkázal proto na odůvodnění přezkoumávaného rozsudku, se kterým se plně ztotožnil. Dále uvedl, že pobyt manžela stěžovatelky v době úmrtí je irelevantní. Závěrem navrhl žalobu zamítnout.

V.

[11] Kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Nejvyšší správní soud proto posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti přezkoumávaného rozsudku. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatelka nenamítala, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, s uvedením dostatku důvodů podporujících výrok rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána mimo jiné tehdy, pokud soud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007, čj. 3 As 4/2007 – 58, rozsudek ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004 – 73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, čj. 4 Azs 27/2004 – 74). Nevypořádání žalobní námítky absolutní neplatnosti kupní smlouvy namítala stěžovatelka v první kasační námitce.

[14] Z obsahu soudního spisu vyplývá, že žaloba byla podána u Městského soudu v Praze osobně dne 3. 9. 2012. Ze správního spisu žalovaného vyplývá, že žalobou napadené rozhodnutí bylo stěžovatce doručeno dne 4. 7. 2012. Lhůta pro podání žaloby a specifikaci žalobních bodů tedy uplynula stěžovatce 4. 9. 2012. Absolutní neplatnost kupní smlouvy uzavřené mezi Hlavním městem Prahou a Bytovým družstvem B. byla namítána v doplnění žaloby ze dne 6. 5. 2013. V přezkoumávaném rozhodnutí městský soud výslovně uvedl, že „*neposuzoval platnost předmětné kupní smlouvy, neboť v rámci včas uplatněných žalobních námitek zkoumal toliko to, zda správní orgány postupovaly správně, když nepřerušily správní řízení ve věci zrušení údaje o trvalém pobytu žalobkyně do skončení žalobkyní zmiňovaných řízení vedených před soudy.*“ Z uvedeného lze dovodit, že námitku absolutní neplatnosti kupní smlouvy posoudil městský soud jako opožděnou.

[15] S možnou opožděností námítky absolutní neplatnosti kupní smlouvy se Nejvyšší správní soud neztotožnil. Po celou dobu řízení jak před správními orgány, tak i v podané žalobě odkazovala stěžovatelka na řízení vedené před Obvodním soudem pro Prahu 5 ve věci sp. zn. 5C 254/2008, ve kterém byla zpochybněna platnost uvedené kupní smlouvy. Zpochybnění platnosti kupní smlouvy nutně vede k otázce naplnění podmínky § 13 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel, zda byl návrh na zrušení údaje o trvalém pobytu podán oprávněnou osobou. Námitka ve vztahu k nedostatku aktivní legitimace Bytového družstva B. byla výslovně vznesena v odvolání a žalovaný se s ní v napadeném rozhodnutí vypořádával. Namítaná absolutní neplatnost kupní smlouvy uvedená v doplnění žaloby tak pouze rozvádí tvrzení, která jsou obsažena v žalobní námitce související s řízením o neplatnosti kupní smlouvy („*U obvodního soudu je dosud ve stavu projednávání žaloba o neplatnosti Kupní smlouvy prodeje z 3. 7. 2007, vedená pod sp. zn. 5 C 254/2008.*“), kterou se i městský soud zabýval. Závěrem doplnění žaloby shrnula stěžovatelka právní argumentaci ve vztahu k neplatnosti s tím, že návrh mohl být podán osobou neoprávněnou, neboť je zpochybněno vlastnictví bytové jednotky Bytovým družstvem B. Nelze tedy říci, že by argumentace absolutní neplatností kupní smlouvy byla opožděná.

[16] Lze přisvědčit stěžovatce, že se městský soud výslovně s namítanou absolutní neplatností uvedené kupní smlouvy nevypořádal. Předem je třeba konstatovat, že argumentaci absolutní neplatností kupní smlouvy lze akceptovat pouze jako rozšíření žalobní námítky o vedeném řízení o neplatnost kupní smlouvy. V přezkoumávaném

rozhodnutí městský soud jasně vymezil podmínky, za nichž je možné rozhodnout o zrušení údaje o místu trvalého pobytu. Jednou z vytýčených podmínek je i návrh podaný vlastníkem objektu. Splněním jednotlivých podmínek se městský soud následně podrobněji zabýval, včetně podmínek návrhu podaného vlastníkem objektu. Městský soud se zabýval tím, zda správní orgány řádně zhodnotily vlastnické právo Bytového družstva B. jako podmínky podání návrhu na zrušení údaje o trvalém pobytu a postup správních orgánů shledal jako zákonný. V tomto kontextu byla námitka významu řízení o neplatnosti kupní smlouvy městským soudem vypořádána.

[17] V řízení před správními orgány a i před městským soudem vyvstala otázka, zda je navrhovatel současně i vlastníkem objektu, a to zpochybněním údajů uvedených v katastru nemovitostí zahájením řízení o platnosti shora označené kupní smlouvy.

[18] Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 26. 4. 2007, čj. 2 As 64/2005 - 121, konstatoval, že podle „§ 22 odst. 2 zákona ČNR č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon) jsou výpisy, opisy nebo kopie z katastrálního operátu, jakož i identifikace parcel vyhotovené katastrálním úřadem ve formě stanovené prováděcím právním předpisem, veřejnými listinami prokazujícími stav evidovaný v katastru k okamžiku jejich vyhotovení. Výpis z katastru nemovitostí je pak vyhotoven v souladu s § 6 vyhlášky Českého úřadu zeměměřického a katastrálního č. 162/2001 Sb., o poskytování údajů z katastru nemovitostí České republiky, a je tak veřejnou listinou. Je-li nějaká listina právním předpisem označena za veřejnou, je předpokládána její správnost a pravdivost, dokud není prokázán opak. V daném případě výpis z katastru nemovitostí prokazuje, že výlučným vlastníkem předmětného domu je žalobce. O opaku může rozhodnout pouze soud v občanskoprávním řízení, který jediný je oprávněn posoudit a rozhodnout, zda jsou údaje v katastru nemovitostí správné nebo zda je předmětný dům součástí společného jmění manželů.“ Po rozboru konkrétní situace druhý senát uvedl, že „[z]a daného stavu je tak zápis v katastru nemovitostí závazný, neboť nebyl prokázán opak údajů zde uvedených, a správní orgány ze skutečností v katastru obsažených měly vycházet a jimi se řídit.“

[19] Ve správním řízení, jak vyplývá z obsahu správního spisu, byly doloženy listiny, které prokazovaly vlastnické právo navrhovatele, a to zejména výpis z katastru nemovitostí – list vlastnictví č. X, pro katastrální území Stodůlky, okres Hlavní město Praha, obec Praha, a dále rozsudek Městského soudu v Praze 22. 11. 2010, čj. 68 Co 78/2010 - 174, ze kterého vyplývá procesní nástupnictví Bytového družstva B. v řízení proti stěžovateli, které bylo zahájeno Městskou částí Praha 13 ve věci přivolení k výpovědi z nájmu bytu. V souvislosti se zpochybněním postavení Bytového družstva B. jako navrhovatele se jednalo zjevně o situaci ve smyslu § 57 správního řádu. Žalovaný podle citovaného ustanovení není oprávněn učinit si samostatně úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá, ani o otázkách osobního stavu. V případě neplatnosti kupní smlouvy byl žalovaný oprávněn si úsudek učinit sám, jakkoliv spor o platnost kupní smlouvy může konečným způsobem rozhodnout pouze soud v občanskoprávním řízení. Žalovaný platnost kupní smlouvy posoudil s odkazem na závaznost rozhodnutí katastrálního úřadu o povolení vkladu vlastnického práva.

[20] Městský soud se vypořádal se splněním formální podmínky návrhu na zrušení údaje o trvalém pobytu žalobkyně odkazem na § 57 odst. 3 správního řádu tak, že platnost kupní smlouvy a řádný převod vlastnického práva byl ověřován v rámci rozhodování o

procesním nástupnictví v řízení před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 68 Co 423/2009. Městský soud ale vychází z nesprávné interpretace institutu procesního nástupnictví. Rozhodování o návrhu podle § 107a o. s. ř. nelze vázat na hmotná práva, neboť je teprve otázkou v řízení ve věci samé, zda uplatněné hmotné právo existuje. Podstatné je pouze, zda bylo prokázáno, že nastala právní skutečnost, se kterou právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení. (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 708/2002). Obdobně uvedl Nejvyšší soud v usnesení ze dne 3. 2. 2004 ve věci sp. zn. 26 Cdo 62/2004: *„Jak vyplývá z výše uvedeného, aby soud podle § 107a odst. 2 o.s.ř. vyhověl návrhu žalobce, musí být prokázány formální podmínky, že nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva na jiného, že se tato právní skutečnost týká práva nebo povinnosti dosavadního účastníka řízení a že nastala (došlo k ní) po zahájení řízení. Přitom návrh na vstup účastníka musí být podán za řízení, tedy dříve, než soud o věci samé rozhodl, a musí být doložen souhlas nabyvatele práva se vstupem do řízení, má-li nabyvatel práva nastoupit na místo dosavadního žalobce. Ohledně právní skutečnosti uvedené žalobcem tak soud zkoumá, zda vůbec jde o právní skutečnost, zda jde o takovou skutečnost, s níž právní předpisy obecně spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti, zda opravdu nastala a zda je v konkrétním případě způsobila mít za následek přechod nebo převod práva nebo povinnosti, o něž v řízení jde. Otázkou, zda tvrzené právo (povinnost), které mělo být převedeno nebo které mělo přejít na jiného, tu vskutku je nebo zda podle právní skutečnosti uvedené žalobcem platně na jiného přešlo nebo bylo převedeno, se nezabývá, neboť ta se týká již posouzení věci samé, které nelze vyjádřit při zkoumání procesního nástupnictví, ale jen v rozhodnutí o věci samé.“* Jinými slovy platí, že závěr o procesním nástupnictví není právně relevantní k tomu, zda Bytovému družstvu B. svědčí vlastnické právo k nemovitostem na LV č. X, pro katastrální území Stodůlky, a je tedy nesprávný závěr, že o předběžné otázce již soudy rozhodovaly.

[21] Chybný je i závěr městského soudu, že *„otázku platnosti předmětné kupní smlouvy posuzoval také příslušný katastrální úřad“*. Z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že *„[v] řízení o povolení vkladu vlastnického práva katastrální úřad nezkoumá platnost smlouvy, ale listinu, na základě které má být vklad povolen, zkoumá pouze z hledisek v zákoně v § 5 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., v platném znění, taxativně vymezených. Z jiných důvodů není katastrální úřad oprávněn listinu zkoumat, takové případy přísluší zkoumat výhradně obecným soudům. Pokud by katastrální úřad překročil meze své přezkumné činnosti, jednalo by se o rozpor s čl. 2 odst. 2 Listiny, který stanoví, že státní moc lze uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem.“* (usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 5. 1998, sp. zn. IV. ÚS 48/97). Případná absolutní neplatnost kupní smlouvy nebyla vyloučena ani zápisem vlastnického práva do katastru nemovitostí.

[22] Přesto toto nesprávné hodnocení platnosti smlouvy soudem ve vazbě na úkony soudu nebo katastrálního úřadu ani nevypořádání námitky absolutní neplatnosti kupní smlouvy nemůže mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

[23] Podstatou § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel je zakotvení návrhového principu v případě zrušení údaje o trvalém pobytu podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel s aktivní legitimací vlastníka. Skutečnost, zda je navrhovatel vlastníkem objektu nebo jeho vymezené části, musí správní orgán zkoumat ke dni zahájení řízení a musí být zachována v průběhu řízení až do rozhodnutí ve věci samé. Jestliže žalobkyně zpochybňovala aktivní legitimaci Bytového družstva B. jako nevlastníka, tak ke zpochybnění vlastnictví nemůže dojít toliko zpochybněním platnosti shora uvedené kupní

smlouvy. Případná neplatnost kupní smlouvy může vyloučit pouze jeden z titulů, na jehož základě mohlo dojít k nabytí vlastnictví. V důsledku toho by ani závěr o absolutní neplatnosti kupní smlouvy nebyl dostatečný k učinění závěru o tom, že Bytové družstvo B. není vlastníkem objektu nebo jeho vymezené části a že není aktivně legitimováno k podání návrhu. K povaze určovacích žalob a dopadu rozsudku na určení neplatnosti smlouvy o převodu nemovitostí se vyjádřil Nejvyšší soud např. v rozsudku ze dne 31. 5. 2011 ve věci sp. zn. 30 Cdo 3378/2009, kde uvedl, že *„[u]rčovací žaloby přece musí sloužit potřebám praktického života a být vhodným procesním prostředkem (nástrojem), jenž bude sloužit k minimalizaci dalších soudních sporů a nikoliv iniciovat další soudní spory. V tomto případě by se vyhověním žalobě na určení neplatnosti smlouvy o převodu nemovitosti nic nezměnilo v poměrech žalobce, ani v poměrech žalované obce, ale ani v poměrech úspěšného zájemce o koupi, resp. nabyvatele nemovitostí podle žalobou napadené smlouvy. Uvedený rozsudek by se totiž nemohl stát podkladem k provedení zápisu (ve formě záznamu ve smyslu § 7 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů) vlastnického práva k předmětným nemovitostem ve prospěch obce a zakládal by tak (logicky) situaci přispívající k nezbytnému podání další určovací žaloby, tentokrát na určení, že obecní majetek, jenž byl předmět kupní smlouvy a kterou soud shledal neplatnou, resp. určil, že je neplatná, je ve vlastnictví žalované obce.“* Uvedený názor je projevem konstantní judikatury ve věcech určovacích žalob, o čemž svědčí i např. usnesení Ústavního soudu ve věci sp. zn. I. ÚS 480/01 ze dne 3. 4. 2003, příp. z aktuální judikatury rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2014 ve věci sp. zn. 33 Cdo 1734/2013.

[24] Z uvedeného vyplývá, že jakýkoliv případný závěr městského soudu stran absolutní neplatnosti kupní smlouvy by neměl vliv na hodnocení aktivní legitimace Bytového družstva B. k podání návrhu na zrušení údaje o trvalém pobytu žalobkyně. Zrušení přezkoumávaného rozhodnutí pouze proto, že se městský soud nevypořádal s námitkou, jejíž hodnocení by nemohlo mít vliv na rozhodnutí ve věci samé, by bylo přepjatým formalismem.

[25] V souvislosti se shora uvedeným nemůže být důvodná ani námitka, že neprovedl důkaz dotazem na Městskou část Praha 15 ohledně nabídky převodu bytu. Takový důkaz by byl ve věci zcela nadbytečný. Ačkoliv městský soud neprovedl navržený důkaz z jiného důvodu, tak jeho nerealizování nemůže mít vliv na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí, jelikož pro jeho zákonnost není rozhodné ani tvrzení, ke kterému měl být důkaz proveden.

[26] Nejvyšší správní soud zároveň dospěl k závěru, že stěžovatelka nemohla být zkrácena na svých právech tím, že městský soud nevyhověl jejímu návrhu a neodročil nařízené soudní jednání za účelem doplnění dokazování. V první řadě lze dát zcela za pravdu městskému soudu, že stěžovatelka měla dostatečně dlouhou dobu k tomu, aby své důkazní návrhy specifikovala v průběhu řízení. Zároveň ze soudního spisu městského soudu vyplývá, že byla stěžovatelce zachována lhůta pro přípravu k jednání. Jestliže stěžovatelka nespifikovala své důkazní návrhy v průběhu řízení od podání žaloby do předvolání k nařízenému jednání, měla prostor v rámci přípravy na jednání k formulaci svých důkazních návrhů. Z kasační stížnosti je nadto zjevné, že stěžovatelka nebyla schopna formulovat své důkazní návrhy nejen před městským soudem, ale ani v kasační stížnosti, ze které vůbec nevyplývá, co by mělo být předmětem neprovedeného dokazování a čím mohla být stěžovatelka zkrácena na svých právech. Kasační námitka je natolik obecná, že z ní zkrácení procesních práv stěžovatelky nelze dovodit.

[27] Nejvyšší správní soud neshledal pro věc jako významnou skutečnost bydliště manžela stěžovatelky v době jeho smrti. Skutečnost, kde měl manžel stěžovatelky v době jeho smrti trvalé bydliště, není rozhodná pro posouzení naplnění podmínek § 12 zákona o evidenci obyvatel u stěžovatelky.

[28] Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek městského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[29] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nenáleží jí proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. února 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu